

תכנית השילוב של מקבלי גמלאות קיום במעגל העבודה ("תכנית ויסקונסין")

הוועדה המלווה מסיימת את עבודתה

מאת רונן מנדלקרן

הכנסה לתעסוקה בטוחה" (מהל"ב) היא נקראת עתה "אורות לתעסוקה". שינויים אלו באו בין השאר בעקבות הדיון הפוליטי והציבורי הער על מטרותיה של התכנית ועל אופן יישומה ובעקבות המלצותיהן של ועדות אד הוק שהוקמו על מנת לתקן ליקויים בתכנית בשלב הניסוי.

המלצותיה של הוועדה הציבורית-מדעית נוגעות להפעלת התכנית לאחר שלב הניסוי בפריסה כלל-ארצית. לפיכך יעלה דוח הוועדה דיון מקיף בתכנית על כל היבטיה, בין שכבר נדונו במהלך שלב הניסוי ובין שלא נדונו, מתוך התייחסות לקשרי הגומלין בין היבטי התכנית.

אציין כאן רק שלוש מכלל המלצותיה הרבות של הוועדה:

- ◆ הוועדה קבעה כי כאשר מפעילי התכנית הם גורמים פרטיים על מודל התמריצים הכלכליים הניתנים להם להיגזר אך ורק ממטרת התכנית – השמה בת קיימה של המשתתפים בעבודה.
 - ◆ בשביל שלא יאלצו להשתתף בתכנית מי שאינם יכולים לעמוד בדרישותיה, הוועדה ממליצה על אבחון מוקדם בקרב כלל משתתפי התכנית.
 - ◆ על מנת לאפשר ייצוג הולם של משתתפים שרואים עצמם נפגעים מהחלטות המתקבלות בעניינם במסגרת התכנית, הוועדה ממליצה כי לכל פונה לוועדות הערר של התכנית יוענק סיוע משפטי ללא תשלום.
- ערך מוסף חשוב של המלצות הוועדה נעוץ בהיותן מבוססות על הסכמה כללית של חבריה, למרות הרקע המגוון לעיסוקם בנושא. לפיכך המלצות הוועדה משקפות את נקודת המפגש בין גישות שונות ולעתים אף מנוגדות אל מדיניות "מרווחה לעבודה".

הוועדה הציבורית-מדעית לעניין תכנית השילוב של מקבלי גמלאות קיום במעגל העבודה (הידועה בשם "תכנית ויסקונסין"), הפועלת באקדמיה מאז חודש טבת תשס"ו (ינואר 2006), סיימה את עבודתה ובימים אלו היא עומדת להגיש לממשלת ישראל דוח המלצות מסכם.

יושב ראש הוועדה הוא נשיא האקדמיה, פרופ' מנחם יערי. היא הוקמה מתוך היענות לפנייתו של שר התעשייה, המסחר והתעסוקה (התמ"ת) דאז, מר אהוד אולמרט, שביקש שוועדה ציבורית-מדעית תלווה את התכנית ותייעץ לו בנוגע להפעלתה. הוועדה מונה שנים-עשר חברים, מהם שישה אנשי אקדמיה בכירים מתחומי הכלכלה, המשפטים והעבודה הסוציאלית ושישה אנשי השירות הציבורי בישראל ממשדד האוצר, ממשדד התמ"ת, ממשדד המשפטים, ממשדד הרווחה ומהמשרד לקליטת עלייה, וכן מן המוסד לביטוח לאומי. נציגי האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים הם יו"ר הוועדה פרופ' מנחם יערי ופרופ' נילי כהן. חברי הוועדה האחרים הם פרופ' עליאן אלקרינאוי, פרופ' צבי אקשטיין, ד"ר יהודית בר-און, פרופ' ג'וני גל, פרופ' יורם וייס, גב' אורנה ורקוביץקי, גב' קלאודיה כץ, מר שאול מרידור, עו"ד שי סומך ומר בני פפרמן. ראש מכון ברוקדייל פרופ' ג'ק חביב וראשי מנהלת התכנית שימשו משקיפים בוועדה.

תכנית השילוב של מקבלי גמלאות קיום במעגל העבודה מושתתת על עקרונות של מדיניות "מרווחה לעבודה", הננקטת בשנים האחרונות במדינות רבות בעולם. בישראל התכנית מופעלת באופן חלקי בשלב ניסוי מאז אוגוסט 2005. בשנתיים שבהן היא מיושמת נעשו בה שינויים רבים, ובהם הקלות מגוונות למשתתפים בעלי קשיים או צרכים מיוחדים, הפחתת התגמול המוענק לחברות המפעילות על חיסכון בתשלום גמלאות וביטול חובת ההשתתפות בתכנית לבני 45 ומעלה. כמו כן שונה שם התכנית: במקום "מהבטחת

רונן מנדלקרן הוא דוקטורנט במחלקה למדע המדינה באוניברסיטה העברית בירושלים ורכז הוועדה.